

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської
сільської ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Самеах»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса – 2025

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано до друку Вченою Радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К.Д. Ушинського»

Протокол № 11 від 27 лютого 2025 року

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти:
збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Одеса, Україна, 20-21 лютого 2025 року). Редколегія: І.А.Княжева,
Т.І.Койчева, Т.Ю. Осипова, О. А. Галіцан, І. О. Бартенєва,
О.П.Ноздрова, І.С.Артемєєва, П.П.Кинєва. Одеса: Університет
Ушинського, 2025. 225 с.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» Ірина Анатоліївна
Княжева

Кандидат педагогічних наук, доцентка кафедри мовної
підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ
Євгенія Василівна Тягнирядно

Відповідальні редактори: кандидати педагогічних наук,
доценти, доценти кафедри педагогіки Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К.Д.Ушинського» Оксана Павлівна Ноздрова, Ірина Олександрівна
Бартенєва

Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

© Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2025

© Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області, 2025

© Одеський приватний заклад освіти «Тіква—Ор Sameax», 2025

процесу та активізації пізнавальної діяльності учнів.....	144
21. Л.В. Саєнко Інноваційні освітні технології: новий підхід до процесу навчання у закладах вищої освіти.....	148
22. Є.В.Тягнирядно Комуникативна компетентність майбутніх правоохоронців: основні ознаки й умови формування.....	155
23. О.П.Ноздрова, С.О.Клименко Діяльність педагога на уроках іноземної мови в умовах інклюзивного освітнього середовища.....	158
24.Т.Ю. Осипова Формування науково-дослідницької культури майбутніх учителів під час професійної підготовки.....	164
25.І.О. Бартенєва Роль педагогічної культури в професійній діяльності сучасного вчителя.....	173

СЕКЦІЯ: ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

26. Л.О. Калінчук Розвиток емоційного інтелекту як основи формування позитивного ставлення учнів до навчання.....	182
27.В.В.Махсма Використання ChatGPT на уроках англійської мови: переваги, виклики та перспективи	191
28. В.В.Чуренова Впровадження ігрових технологій на уроках української мови та літератури.....	200
29. Г.В. Безклубенко Формування предметної та ключових компетентностей учнів у процесі вивчення фізики.....	211

3. Шумейко З.Є. Мовнокомунікативна компетентність працівників Державної кримінально-виконавчої служби: сутність і структура феномена. Науковий вісник Сіверщини. Серія: Освіта. Соціальні та поведінкові науки. 2018. №1. С. 142-150.

Ноздрова Оксана Павлівна,
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»
С.О. Клименко,
здобувачка вищої освіти факультету іноземних мов
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Вступ. Сьогодні інклюзивна освіта є не лише однією з фундаментальних засад розвитку сучасного освіти, але й філософією розуміння участі людини у житті суспільства.

Окрім навчання і виховання дітей, педагог в умовах інклюзивного навчання допомагає дитині з особливими освітніми потребами увійти в соціальну структуру суспільства, допомогу в їх соціалізації й адаптації до нових умов освітнього соціального середовища.

У дослідженні хочемо зазначити, що діяльність педагога в інклюзивному середовищі повинна бути спрямована так, аби жодна дитина з особливими освітніми потребами не відчувала себе іншою, зайвою, небажаною. Безумовно, організація інклюзивних класів у закладах освіти є цінною як для дітей з особливими освітніми потребами, так і для педагогів, батьків, зрештою для суспільства в цілому. Адже завдяки інклюзивній

освіті діти з особливими потребами можуть крокувати стежиною, яка веде в доросле життя, бути активними членами суспільства.

Як зазначають науковці (Я.Колупаєва, М.Шеремет, Н.Шматко) однією з найактуальніших проблем є саме якісна підготовка педагогічних кадрів, здатних ефективно працювати з учнями з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного класу [4].

Справді, ще не достатньо розроблено цільові установки, організаційні форми, технології та методи підготовки вчителів, здатних ефективно вирішувати проблеми, які постають в сучасних умовах модернізації освітньої системи в Україні. Очевидно, що діяльність вчителя повинна розширити свої функціональні межі, необхідні зміни до навчальної програми та ресурсів, щоб забезпечити рівність можливостей [3].

Виклад основного матеріалу. Проблема удосконалення процесу підготовки вчителів до роботи в умовах інклюзивної освіти постійно знаходиться у центрі уваги науковців, які опікуються проблемами навчання дітей з психофізичними порушеннями (В.Бондар, Н.Дятленко, А.Колупаєва, С.Литовченко, С.Миронова, Ю.Найда, Н.Назарова, В.Синьов, О. Таранченко, В.Тищенко, А.Шевцов, М.Шеремет, Н.Шматко тощо) [2].

Мета дослідження - акцентувати увагу на інтерактивних методах та технологіях навчання, які засновані на диференційованому й особистісно- орієнтованому викладанні для дітей з особливими освітніми потребами

в інклюзивному середовищі на уроках англійської мови.

Ефективність інклюзивного навчання забезпечить якісна підготовка вчителя до освітнього процесу, в якому одночасно відбувається процес навчання, процес виховання, процес корекції і процес розвитку школяра. Плануючи діяльність на уроці вчитель повинен враховувати не лише проблеми засвоєння навчального матеріалу, але й проблеми соціалізації і врегулювання емоційних станів [4].

Упровадження інклюзії в освітню практику вимагає від педагога змінювати особистісну психологію і професійну готовність здійснювати педагогічну діяльність, прийняти й усвідомити нову освітню парадигму, нові способи організації освітнього процесу, розробку навчально-методичного забезпечення, опанувати сучасні методики диференційованого й особистісно орієнтованого викладання.

Отже, роль педагога у реалізації інклюзивної освіти є надзвичайно вагомою, адже діти з особливостями розвитку якомога раніше інтегровані у реальне соціальне середовище, стають повноцінними членами суспільства.

У наш час інноваційні технології є важливим інструментом у вивченні шкільних предметів, зокрема іноземних мов. Опанувати будь-яку іноземну мову досить не легко, тому вчитель повинен зробити усе можливе і не можливе для досягнення цієї мети. Інноваційні технології допомагають вчителю у подачі матеріалу, а також допомагають зацікавити учнів до навчання.

Досліджуваний матеріал демонструє, що якісна підготовка учнів не можлива без використання сучасних інноваційних технологій. Сучасні інноваційні технології в освіті – це використання інформаційних та комунікаційних технологій у навчанні, проєктна робота в навчанні, робота з навчальними комп'ютерними й мультимедійними програмами, дистанційні технології в навчанні іноземних мов, створення презентацій [4].

Ці технології допомагають створити особливий підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію та диференціацію навчання з урахуванням здібностей дітей з особливими освітніми потребами, їхнього рівня знань.

Сьогодні в центрі уваги – дитина з особливими освітніми потребами. Відтак, основне завдання сучасного вчителя – підібрати такі методи і форми організації навчальної діяльності учнів, які оптимально відповідають поставленій меті розвитку особистості. Останнім часом все частіше піднімається питання про використання новітніх інформаційних технологій у школі.

Це не лише нові технічні засоби, але і нові форми і методи викладання, новий підхід до процесу навчання.

Варто зазначити, що при вивченні іноземної мови, виникає ряд проблем, пріоритетною з яких є низка мотивація до вивчення мови. Саме в таких випадках сучасні інтерактивні технології стають найбільш доречними для застосування, тому що вони створюють такі умови, коли учень розуміє свої інтелектуальні можливості. Співпраця та комунікація є основою такого навчання, яке має на меті спільне розв'язання проблем, здобуття навичок мовлення, критичного мислення та досягнення переконливих результатів [1].

На уроках англійської мови за допомогою Інтернету можна вирішувати цілий ряд дидактичних завдань: формувати навички і уміння читання, використовуючи матеріали глобальної мережі; удосконалювати уміння письмової мови школярів; поповнювати словниковий запас учнів; формувати у школярів мотивацію до вивчення англійської мови. Учні можуть брати участь в тестуванні, вікторинах, конкурсах, олімпіадах, що проводяться по мережі Інтернет, брати участь в чатах, відеоконференціях, а також отримувати інформацію з проблеми, над якою працюють в даний момент в рамках проєкту.

Загалом, пріоритет віддається комунікативності, інтерактивності, автентичності спілкування, вивченню мови в культурному контексті, автономності й гуманізації навчання. Щоб навчити спілкуванню іноземною мовою, потрібно створити реальні, справжні життєві ситуації, які стимулюватимуть вивчення матеріалу і вироблятимуть адекватну поведінку [4].

Зазначимо у дослідженні, що застосування технології мовного портфоліо стає все більш популярним в навчальному процесі, його суть полягає: навчити рефлексії, самооцінки, самоконтролю результатів освітньої діяльності особистості. В Україні портфоліо почали активно застосовувати як

інноваційний метод навчання іноземної мови у загальноосвітніх навчально-виховних закладах ще з 2003 р. У сучасній практиці наявні різні види мовного портфоліо (Self-Assessment, Language Portfolio, Language Learning Portfolio (Reading Portfolio, Listening Portfolio, Speaking Portfolio, Writing Portfolio, Integrated Skills Portfolio), Administrative Language Portfolio, Show Case, Feedback language Portfolio, Comprehensive Language Portfolio) [2]. Комбінації різних видів портфоліо сприяють, насамперед, ефективній організації самостійної роботи, самостійності і активності дітей з особливими освітніми потребами, їхній здатності до об'єктивної самооцінки та вміння робити необхідні висновки стосовно самовдосконалення у процесі навчання іноземної мови. Отже, вчитель досягне успіху лише тоді на своїх уроках, коли зрозуміє, що дітям подобається все нове і цікаве.

Сучасному вчителю дуже важливо знати новітні методи викладання іноземної мови, спеціальні навчальні техніки та прийоми. Вивчення іноземних мов буде ефективним лише тоді, коли будуть використовуватися комплексно усі методи інноваційних технологій. Це допоможе якомога точніше підібрати той чи інший метод викладання відповідно до рівня знань, потреб та інтересів учнів.

Необхідно також знати й про використання арт-терапії, музикотерапії, казкотерапії при роботі з дітьми з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі [4].

Наприклад, арт-терапія – реабілітація шляхом творчості. Це лікування за допомогою залучення дітей з особливими освітніми потребами до мистецтва.

Ігрова терапія – процес спільного з школярем переживання і осмислення будь-якої життєвої ситуації, що подана в ігровій формі. Головне значення гри полягає в тому, що завдяки особливим ігровим способам учень моделює взаємодію з навколишнім світом та людські стосунки. Отже, у ході гри учень засвоює мотиви людської діяльності, на основі чого

формується прагнення до суспільної діяльності. Важливою ознакою ігротерапії є інструкція до будь-якої гри, побудована у формі казки або притчі.

Бібліотекотерапія – читання літератури з подальшим обговоренням прочитаного, організація літературно-музичних вечорів.

Музикотерапія – музика призводить до певних гормональних змін в організмі, позитивно впливає на інтенсивність обмінних процесів. Позитивні емоції, що виникають під час звучання музики, стимулюють інтелектуальну діяльність дитини.

Зоотерапія – лікування за допомогою домашніх тварин. Наприклад, використання домашніх тварин для допомоги аутичним дітям, які з певних причин відчують труднощі у навчанні (наприклад, читання вголос для тварин); у яких нерозвинені моторні навички рук (наприклад, застібнути нашійник на собаці, пристебнути поводок тощо); у яких гіпертрофована активність (наприклад, контакт з кішкою заспокоює дитину).

Висновки. Отже, суспільство висуває вимоги до сучасного фахівця, відповідно до яких він має мати високий рівень компетентності не тільки у сфері навчання і виховання дітей з нормативним рівнем розвитку, а й надання освітніх послуг дітям з психофізичними порушеннями у загальноосвітньому просторі. У процесі подальшого удосконалення змісту навчальних дисциплін мають посісти такі технології, які формують менталітет педагога в умовах інклюзивного навчання.

Література

1.Бабакова О.С. Готовність педагогів до впровадження інклюзивної освіти в Україні. Педагогіка здоров'я: зб. наук. праць IV Всеукраїнської наук-практ. конф./ За ред. акад. Прокопенка І.Ф. Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2014. С.625-626.

2.Васильєва К.І. Проблема формування готовності загальноосвітніх шкіл до інклюзивної освіти. Педагогіка здоров'я: зб.наук.праць Всеукраїнської наук-практ. конф. / За ред. проф. О.М.Микитюка. Харків: ХНПУ ім. Г.Сковороди, 2019. С.259-264.

3.Сойчук Р.Л. До проблеми сутності смисложиттєвих цінностей особистості. Сучасні інформаційні та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. Вип. 5. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2018. С.77-81.

4.Чупахіна С. Психолого-педагогічний супровід дитини з ООП: співпраця із сім'єю //Освітній простір України: науковий журнал ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2020. Вип 6. С.100-104.

5.Шевців З.М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: «Новий світ», 2019. 264 с.

Осипова Тетяна Юріївна,
*доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри
педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені
К.Д.Ушинського»*

ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПІД ЧАС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Вступ. На сучасному етапі розвитку суспільства в умовах глобалізації, інформатизації, технологізації освіти та інтеграції науки значно розширюються вимоги до сучасного педагога.

Наукове видання

**МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ
ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Одеса, 20-21 лютого 2025 року

Редколегія: І.А.Княжева, Т.І.Койчева, Т.Ю. Осипова,
О. А. Галіцан, І.О. Бартенєва, О.П.Ноздрова, І.С.Артемьєва,
П.П.Кинєва.

Віддруковано з оригінал-макету
Підп. до друку 03.03.2025. Формат 60 \90\16
Папір офсетний. Друк різнографічний. Обсяг вид. арк. 1,5
Тираж 100 прим. Зак. №194
Віддруковано в копіривальному центрі «Магістр»
м.Одеса, вул.Мечнікова,36, тел. +38(063)890-82-36
Свідоцтво про реєстрацію №2670316784 від 30.12.2022 р.